

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات
بورس و اوراق بهادار

تدوین:
زهرا اکبری

انتشارات چتر دانش

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات بورس و اوراق بهادار / تدوین زهرا اکبری.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۲ ص؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۶۱۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: بورس -- قوانین و مقررات -- ایران
	Stock exchanges -- Law and legislation -- Iran
	اوراق بهادار -- ایران Iran Securities
شناسه افزوده	: اکبری، زهرا، ۱۳۷۸-، گردآورنده
رده بندی کنگره	: KMH۹۶۲
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۹۲۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۲۳۸۹۳۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

نام کتاب	: مجموعه قوانین و مقررات بورس و اوراق بهادار
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: زهرا اکبری
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۴۰۲
شمارگان	: ۵۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۶۱۱-۵
قیمت	: ۱۷۵۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینیری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷- تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتابهایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصه‌ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

- قانون تأسیس بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۴۵/۰۲/۲۷ ۷
- قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۱ ۱۶
- آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب
۱۳۸۶/۰۴/۰۳ ۳۵
- دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۲۵ ۳۹
- قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۰۶/۳۰ ۴۷
- آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۷/۰۵/۱۸ ۵۲
- آیین‌نامه ماده (۱۳) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل
اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۹۱/۰۲/۱۰ ۶۸
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور
تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۰۱ ۷۲
- قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ ۷۸
- قانون افزایش سرمایه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران یا فرابورس ایران
از طریق صرف سهام با سلب حق تقدم مصوب ۱۳۹۹/۰۵/۲۹ ۸۶
- اساسنامه سازمان بورس و اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۱۲/۱۴ ۸۸
- تشکیلات سازمان بورس و اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۵/۰۹/۰۸ ۹۶
- آیین‌نامه اجرایی انتشار اوراق مشارکت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق
بهادار مصوب ۱۳۸۳/۰۴/۱۷ ۹۸
- آیین‌نامه تأسیس و فعالیت بورس در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری
اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۲۸ ۱۰۶
- آیین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران و لواحق آن مصوب سال
۱۳۸۵ ۱۱۰

آیین‌نامه اعطای مجوز و فعالیت کارگزار (در قالب شخصیت حقوقی) مصوب	۱۳۸۳/۰۹/۱۶
۱۲۵.....	
دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار مصوب ۱۳۹۹/۰۹/۲۵	۱۳۳.....
دستورالعمل موضوع ماده ۱۸ آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار مصوب	۱۳۹۷/۰۵/۲۵
۱۳۸.....	
آیین‌نامه خرید، نگهداری و عرضه سهام خزانه مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۱۵	۱۴۳.....
دستورالعمل اجرایی شرایط اضطراری موضوع ماده ۳۲ قانون بازار اوراق بهادار	مصوب ۱۳۹۰/۰۱/۲۲
۱۴۷.....	
دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای	خارج از بورس مصوب ۱۳۹۰/۰۷/۱۱
۱۴۹.....	
آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مصوب	۱۳۸۹/۰۱/۲۹
۱۵۶.....	
ضوابط محاسبه سهام شناور آزاد موضوع ماده (۶) قانون توسعه ابزارها و نهادهای	مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی
مصوب ۱۳۸۹/۰۵/۱۱	۱۶۲.....
دستورالعمل فعالیت نهادهای واسط مصوب ۱۳۸۹/۰۵/۱۱	۱۶۴.....
دستورالعمل انتشار اوراق اجاره مصوب ۱۳۸۹/۰۵/۱۱ (اصلاحیه مصوب	۱۳۹۰/۰۸/۲۳ شورای عالی بورس)
۱۶۶.....	
ضوابط نحوه تعامل هر یک از ارکان بازار سرمایه و اشخاص تحت نظارت مصوب	۱۳۸۹/۱۰/۲۷
۱۷۸.....	
بخشنامه نحوه اجرای ماده ۷ دستورالعمل اجرایی معاملات برخط اوراق بهادار در	بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران مصوب ۱۳۸۹
۱۸۰.....	

دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران	مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۰۲.....	۱۸۳
مقررات اجرایی نحوه تغییر در شاخص‌های بورس و یا تعریف شاخص‌های جدید	مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۳۰.....	۱۹۷
ضوابط کلی عرضه اولیه یا عمده سهام شرکت‌های دولتی مشمول واگذاری در بورس مصوب ۱۳۸۷/۱۰/۲۳.....		۲۰۰
ضوابط فعالیت شرکت‌های تأمین سرمایه مصوب ۱۳۸۶/۰۵/۱۵.....		۲۰۱
دستورالعمل فعالیت بازارهای خارج از بورس مصوب ۱۳۸۶/۰۶/۱۲.....		۲۰۶
دستورالعمل اجرایی نحوه اداره جلسات و تصمیم‌گیری در شورای عالی بورس و اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۶/۰۶/۲۶.....		۲۱۱
تعریف کارگزار غیرذی‌نفع در بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۶/۰۶/۲۶.....		۲۱۲
دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران	مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۵.....	۲۱۳
فعالیت‌های بین‌المللی بازار سرمایه مصوب ۱۳۸۶/۰۸/۰۷.....		۲۲۹
آیین‌نامه شرایط عرضه سهام شرکت‌های مشمول واگذاری در بورس یا بازار خارج از بورس مصوب ۱۳۸۶/۰۹/۱۲.....		۲۳۰

قانون تأسیس بورس اوراق بهادار

مصوب ۱۳۴۵/۰۲/۲۷

ماده ۱- تعاریف زیر از لحاظ این قانون معتبر است:

۱- بورس اوراق بهادار بازار خاصی است که در آن داد و ستد اوراق بهادار توسط کارگزاران بورس طبق مقررات این قانون انجام می‌گیرد.

۲- اوراق بهادار عبارت است از سهام شرکت‌های سهامی و اوراق قرضه صادر شده از طرف شرکت‌ها و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به دولت و خزانه‌داری کل که قابل معامله و نقل و انتقال باشد.

۳- کارگزاران بورس اشخاصی هستند که شغل آن‌ها داد و ستد اوراق بهادار است و معاملات در بورس منحصراً توسط این اشخاص انجام می‌گیرد.

۴- فهرست نرخ‌ها سند رسمی است که به منظور مشخص کردن اوراق معامله شده و تعداد آن‌ها و قیمت‌هایی که داد و ستد این اوراق به آن قیمت‌ها انجام یافته است تنظیم و اعلان می‌شود.

ماده ۲- ارکان بورس عبارت است از: شورای بورس، هیئت پذیرش اوراق بهادار، سازمان کارگزاران بورس، هیئت داوری بورس.

ماده ۳- شورای بورس از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

دادستان کل کشور یا معاون او.

رییس کل بانک مرکزی ایران یا قائم‌مقام او.

معاون وزارت اقتصاد.

خزانه‌دار کل.

رییس کانون بانک‌ها یا نماینده او.

رییس اتاق صنایع و معادن ایران یا نماینده او.

رییس اتاق بازرگانی تهران یا نماینده او.

رییس هیئت‌مدیره بورس.

۱- اگرچه این قانون به موجب قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ منسوخ شده است ولی به جهت آشنایی هر چه بهتر مخاطبان در این مجموعه قرار گرفته است.

سه نفر شخصیت مالی و اقتصادی به پیشنهاد وزراء دارایی و اقتصاد و تصویب هیئت وزیران برای مدت سه سال با امکان تجدید انتخاب آنان. ریاست شورای مزبور به عهده رییس کل بانک مرکزی ایران و در غیاب او به عهده قائم مقام رییس بانک مرکزی خواهد بود.

ماده ۴- وظایف شورای بورس به قرار زیر است:

- ۱- تصویب آیین نامه‌ها و مقررات لازم برای اجرای این قانون.
- ۲- نظارت در اجرای این قانون و آیین نامه‌های مربوط و اعزام نماینده ناظر در هیئت مدیره و هیئت پذیرش.
- ۳- تعیین یک نماینده اصلی و یک نماینده علی‌البدل برای عضویت در هیئت داور.

۴- تجدیدنظر نسبت به تصمیمات هیئت مدیره طبق ماده ۱۰ و نسبت به تصمیمات [هیئت] پذیرش اوراق بهادار طبق ماده ۷ این قانون.

تبصره ۱- نمایندگان شورای بورس که برای مدت چهار سال انتخاب می‌شوند برای اجرای قوانین و مقررات نظارت می‌کنند و می‌توانند در جلسات هیئت مدیره بورس و در جلسات هیئت پذیرش اوراق بهادار حضور یابند و نظر مشورتی خود را اظهار کنند و نیز می‌توانند نسبت به تصمیمات متخذه در هیئت‌های مزبور اعتراض کنند و اعتراضات خود را به شورای بورس تسلیم نمایند.

تبصره ۲- شورای بورس حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ اعتراض به موضوع رسیدگی می‌نماید و در صورتی که تصمیمات متخذه از طرف هیئت مدیره یا هیئت پذیرش را مخالف قوانین و مقررات تشخیص دهد نسبت به لغو آن‌ها اقدام خواهد کرد.

ماده ۵- هیئت پذیرش اوراق بهادار هیئتی است که به منظور اخذ تصمیم نسبت به رد یا قبول اوراق بهادار در بورس و یا حذف آن‌ها تشکیل می‌شود.

این هیئت از اشخاص زیر تشکیل می‌گردد:

- ۱- رییس هیئت مدیره بورس یا قائم مقام او.
- ۲- قائم مقام رییس کل بانک مرکزی ایران.
- ۳- یک نفر کارشناس به نمایندگی کانون بانک‌ها.

- ۴- یک نفر کارشناس به نمایندگی اتاق بازرگانی تهران.
- ۵- یک نفر کارشناس به نمایندگی اتاق صنایع و معادن ایران.
- ۶- دو نفر حسابدار خبره به انتخاب شورای بورس.
- عضویت اشخاص مذکور در بندهای ۳ و ۴ و ۵ مستلزم تأیید شورای بورس می‌باشد. ریاست هیئت پذیرش با قائم‌مقام رییس کل بانک مرکزی ایران خواهد بود.
- تبصره -** مدت مأموریت اعضاء هیئت پذیرش به استثنای اشخاص مذکور در بندهای ۱ و ۲ این ماده سه سال است ولی در پایان سال اول دو نفر از اعضای مذکور در بندهای ۳ و ۴ و ۵ و ۶ بقید قرعه و در پایان سال دوم سه نفر دیگر از عضویت هیئت خارج و جانشین آنان تعیین می‌شود.
- تجدید مأموریت اعضاء هیئت پذیرش بلامانع است لیکن هیچ‌یک از اعضاء هیئت پذیرش به استثنای اشخاص مذکور در بندهای (۱ و ۲) نمی‌تواند بیش از دو دوره متوالی عضویت هیئت پذیرش را داشته باشد.
- ماده ۶-** کلیه درخواست‌های پذیرش اوراق بهادار توسط هیئت‌مدیره برای رسیدگی و اتخاذ تصمیم به هیئت پذیرش تسلیم می‌گردد و هیئت پذیرش مکلف است طبق مقررات آیین‌نامه مربوط در کوتاه‌ترین مدت آن‌ها را رسیدگی و تصمیم خود را دائر بر رد یا قبول اعلام کند.
- نسبت به حذف اوراق بهادار از فهرست نرخ‌ها نیز بطریق فوق عمل خواهد شد.
- ماده ۷-** تصمیمات هیئت پذیرش تا ده روز از تاریخ اعلام به هیئت‌مدیره بورس طبق آیین‌نامه قابل تجدیدنظر در شورای بورس خواهد بود اشخاص ذیل می‌توانند نسبت به تصمیم هیئت پذیرش اعتراض و تقاضای تجدیدنظر نمایند:
- ۱- ناظر شورای بورس.
 - ۲- نماینده هیئت‌مدیره بورس.
 - ۳- اشخاصی که تقاضایشان رد شده و یا اوراق بهادار مربوط به آنان از فهرست نرخ‌ها حذف گردیده است. تصمیمات هیئت پذیرش در مورد حذف اوراق بهادار از فهرست نرخ‌ها بلافاصله اجراء می‌شود و تقاضای تجدیدنظر مانع اجرای آن نیست.

ماده ۸- بورس وسیله سازمان کارگزاران بورس اداره می‌شود. سازمان مزبور دارای شخصیت حقوقی خواهد بود.

ماده ۹- سازمان کارگزاران بورس به وسیله هیئت‌مدیره‌ای به نام هیئت‌مدیره بورس اداره می‌شود که عده اعضاء آن در آیین‌نامه اجرایی معین خواهد شد، اعضاء مزبور در موقع تأسیس بورس از میان کارگزاران مندرج در ماده ۳۲ این قانون و پس از آن از میان کارگزارانی که حداقل مدت سه سال بلاانقطاع به کارگزاری اشتغال داشته‌اند انتخاب خواهند شد.

ماده ۱۰- هیئت‌مدیره بورس وظایف زیر را به عهده دارد:

- ۱- اداره امور بورس.
- ۲- نمایندگی سازمان کارگزاران بورس در کلیه مراجع.
- ۳- رسیدگی به درخواست متقاضیان و کارگزاری و صدور اجازه و اعلام نام کارگزاران شاغل.
- ۴- تنظیم و اعلان فهرست نرخ‌های اوراق بهادار بلافاصله پس از هر جلسه.
- ۵- نظارت بر حسن انجام تعهدات کارگزاران بورس نسبت به یکدیگر و اشخاص ثالث.
- ۶- رفع اختلافات حرفه‌ای کارگزاران در بورس و رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به تخلفات آنان از مقررات بورس.
- ۷- تأمین انتظامات بورس و اخذ تصمیمات انضباطی نسبت به کارگزاران و کارکنان بورس و سایر کسانی که در بورس رفت و آمد می‌کنند طبق آیین‌نامه مربوط.
- تبصره-** کارگزاران بورس و مأموران آنان که به تنبیهات تعلیق یا اخراج محکوم شده باشند و متقاضیان کارگزاری و اشخاصی که تقاضای رفت و آمد آنان به بورس به هر عنوان رد شده باشد می‌توانند از شورای بورس تقاضای تجدیدنظر نمایند.

ماده ۱۱- کارگزاران بورس به دو دسته تقسیم می‌شوند:

دسته اول- اشخاص حقیقی که طبق مقررات این قانون به کارگزاری بورس پذیرفته می‌شوند.

دسته دوم- مؤسسات مالی و اعتباری ایرانیانی که صلاحیتشان مورد تأیید بانک مرکزی ایران قرار گرفته باشد.

این مؤسسات وظایفی را که از حیث کارگزاری به عهده خواهند داشت به وسیله نمایندگان خود انجام می‌دهند.

ماده ۱۲- کارگزاران دسته اول همچنین نمایندگان کارگزاران دسته دوم باید دارای شرایط زیر باشند:

- ۱- تابعیت ایران.
- ۲- نداشتن پیشینه محکومیت کیفری مؤثر.
- ۳- داشتن حسن شهرت.
- ۴- داشت لااقل بیست و پنج سال سن.
- ۵- داشتن لااقل مدت سه سال سابقه کارآموزی نزدیک یا چند کارگزار.
- ۶- گذراندن امتحان نظری و حرفه‌ای بر طبق آیین‌نامه.
- ۷- اجازه هیئت‌مدیره بورس.

نسبت به کارگزاران دسته دوم (مؤسسات مالی و اعتباری) فقط مندرجات بند ۱ و ۷ این ماده لازم‌الرعایه می‌باشد ولی نمایندگان آنها باید حائز کلیه شرایط فوق‌الذکر باشند.

ماده ۱۳- کارگزاران باید برای جبران خسارتی که ممکن است از عملیات آنان متوجه طرفین معامله شود به یکی از طرف ذیل تضمین کافی نزد بانک مرکزی بسپارند.

- الف- سپرده نقدی یا ضمانت بانکی بدون قید و شرط.
- ب- وثیقه غیرمنقول یا سهامی که مورد قبول شورای بورس باشد.
- میزان تضمینی که باید سپرده شود بر حسب ضرورت هر چند مدت یکبار توسط شورای بورس تعیین خواهد شد.

ماده ۱۴- هیچ کارگزاری نمی‌تواند بشغل کارگزاری بورس اشتغال ورزد مگر آنکه نامش در لوحه کارگزاران بورس درج شده باشد.

ماده ۱۵- کارگزاران دسته اول نمی‌توانند به طور مستقیم یا غیرمستقیم شغل دیگری غیر از کارگزاری بورس داشته باشند.

ماده ۱۶- کارگزاران نمی‌توانند عملیات زیر را بنام خود یا اشخاص دیگر انجام دهند:

۱- انتشار اوراق بهادار.

۲- قبول سپرده مگر آنچه مربوط به اجرای حرفه ایشان باشد.

۳- تنزیل اوراق تجاری از قبیل سفته و برات.

کارگزاران دسته دوم فقط در حدود مقررات قانون بانکی و پولی کشور و سایر قوانین مربوط می‌توانند به عملیات مزبور اشتغال ورزند.

ماده ۱۷- هیئت داوری بورس که به طور دائم تشکیل می‌گردد به اختلافات بین کارگزاران با یکدیگر و به اختلافات بین فروشندگان یا خریداران یا کارگزاران که از معاملات در بورس ناشی گردد رسیدگی میکند.

این هیئت از یک نفر نماینده وزارت دادگستری که از بین رؤساء شعب و یا مستشاران دیوان عالی کشور انتخاب خواهد شد و یک نفر نماینده شورای بورس و یک نفر نماینده مشترک اتاق صنایع و معادن ایران و اتاق بازرگانی تهران تشکیل می‌شود.

وزیر دادگستری از بین قضات دیوان عالی کشور و شورای بورس طبق بند ۳ ماده ۴ و اتاق‌های مذکور مشترکاً هر یک علاوه بر نماینده اصلی خود یک نفر را نیز به عنوان عضو علی‌البدل تعیین و معرفی می‌نماید عضو علی‌البدل در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در هیئت داوری بورس شرکت خواهد کرد.

ریاست هیئت داوری بورس به عهده نماینده وزارت دادگستری است.

ماده ۱۸- در هیئت داوری بورس رسیدگی به اختلافات تابع تشریفات مقرر در آیین‌نامه مربوط خواهد بود. هر یک از طرفین اختلاف می‌توانند موضوع درخواست خود را به اطلاع هیئت داوری رسانده و تقاضای صدور رأی نمایند. هیئت داوری بورس باید فی‌المجلس به موضوع اختلاف رسیدگی و رأی خود را اعلام نماید.

در صورتی که رسیدگی و اعلام رأی در همان جلسه ممکن نباشد هیئت داوری باید حداکثر ظرف سه روز رأی خود را صادر و اعلام کند. رأی این هیئت لازم‌الاجرا است و اداره ثبت اسناد مکلف است که طبق مقررات راجع به اجراء اسناد رسمی آن را اجراء کند.

ماده ۱۹- در بورس فقط اوراق بهاداری مورد معامله قرار می‌گیرد که از طرف مؤسسات ایرانی صادر گردیده و مورد قبول هیئت پذیرش واقع شده باشد برای پذیرش اسناد خزانه و اوراق قرضه صادر شده از طرف دولت و درج آن‌ها در فهرست نرخ‌ها تقاضای وزیر دارایی کافی است.

ماده ۲۰- معاملات بورس باید در جلسات رسمی بورس که با حضور و تحت نظارت نماینده هیئت‌مدیره بورس تشکیل می‌گردد طبق مقررات آیین‌نامه مربوط انجام گیرد.

ماده ۲۱- هر کارگزاری که معاملات بورس را خارج از جلسات رسمی انجام دهد علاوه بر محرومیت از شغل کارگزاری بدو تا شش ماه حبس تأدیبی و پرداخت جریمه نقدی از پنجاه هزار ریال تا یک میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۲- کارگزار بورس مسئول تحویل اوراقی که فروخته است و پرداخت بهای اوراقی که خریده است می‌باشد.

ماده ۲۳- کارگزار از لحاظ حقوقی مسئول صحت آخرین امضای اوراق مورد معامله خود در بورس می‌باشد در صورتی که عمل کارگزار مشمول مقررات قانون مجازات عمومی یا سایر مقررات جزایی باشد این ماده رافع مسئولیت جزایی او نیست.

ماده ۲۴- کارگزاران می‌توانند منفرداً یا مشترکاً به کارگزاری اشتغال ورزند در صورتی که مشترکاً به کارگزاری مبادرت کنند مسئولیت آنان تضامنی خواهد بود.

ماده ۲۵- کارگزاران برای معاملاتی که به وسیله آنان در بورس انجام می‌گیرد حق‌العملی طبق آیین‌نامه مربوط دریافت خواهند داشت و به هیچ وجه نباید از مقررات آیین‌نامه مزبور تخلف کنند.

ماده ۲۶- کارگزار باید کلیه معاملات را در حدود شرایط و در تاریخی که دستوردهنده تعیین می‌کند انجام دهند و انجام معامله و شرایط و تاریخ آن را در اسرع وقت به اطلاع دستوردهنده برساند.

کارگزاری که عمداً شرایط تعیین شده را رعایت نکند و یا انجام دستور مربوط به معامله را به تأخیر اندازد یا تاریخ و نوع معامله را به دستور دهنده اطلاع ندهد به حبس تأدیبی از دو ماه تا یک‌سال و جبران خسارت محکوم خواهد شد.

ماده ۲۷- هر کارگزاری که اوراق بهادار یا وجوهی را که برای انجام معامله بوی سپرده شده است به نفع خود و یا دیگران مورد استفاده قرار دهد عمل او خیانت در امانت محسوب می‌گردد.

ماده ۲۸- کارگزاران مکلف به حفظ اسرار دستوردهندگان می‌باشند و حق افشای دستورهای رسیده را ندارند در صورت تخلف به مجازات مقرر در ماده ۱۳۸ قانون مجازات عمومی محکوم خواهند گردید.

ماده ۲۹- کارگزاران مکلف می‌باشند که دفاتر و اسناد و مدارک مربوط به معاملات خود را به ترتیبی که در آیین‌نامه تعیین می‌شود تنظیم و نگاهداری نمایند و در صورت تخلف به حبس تأدیبی از دو ماه تا یکسال و پرداخت جریمه نقدی از ده هزار ریال تا یکصد هزار ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۳۰- اوقات کار بورس به موجب آیین‌نامه بورس تعیین خواهد شد هیئت‌مدیره می‌تواند با موافقت شورای بورس جلسات بورس را برای حداکثر پنج روز متوقف سازد شورای بورس می‌تواند پس از استعلام نظر هیئت‌مدیره جلسات بورس را برای مدت حداکثر ۳۰ روز متوقف نماید.

ماده ۳۱- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون را وزارتین اقتصاد و دادگستری تهیه و به تصویب وزرای اقتصاد و دادگستری می‌رسانند.

پس از تشکیل شورای بورس هرگونه تغییر در آیین‌نامه‌ها و یا تصویب آیین‌نامه‌های جدید در صلاحیت شورای مزبور خواهد بود که با تأیید اکثریت دوسوم اعضاء شورا قابل اجراء است.

ماده ۳۲- پس از اینکه صلاحیت حداقل یازده نفر از متقاضیان کارگزاری به تصویب شورای بورس رسید اشخاص مذکور اساسنامه و آیین‌نامه داخلی بورس را تنظیم و برای تصویب به شورای بورس تسلیم خواهند کرد شورای بورس پس از تأیید و تصویب اساسنامه و آیین‌نامه داخلی بورس اجازه تأسیس بورس را بر اساس این قانون و آیین‌نامه اجرایی مربوط صادر خواهند کرد.

تبصره- شورای بورس می‌تواند اجرای بند ۷ ماده ۱۲ را تا تعیین هیئت‌مدیره بورس و همچنین اجرای بند ۵ ماده مزبور را حداکثر تا ۳ سال از تاریخ تشکیل بورس و نیز اجرای مقررات ماده را برای مدت پنج سال از تاریخ تشکیل بورس

به تعویق اندازد.

ماده ۳۳- استفاده از عبارت بورس اوراق بهادار به طور مطلق یا همراه با کلمات یا اجزاء دیگر از طرف اشخاص حقیقی یا حقوقی به عنوان نام تجاری به هر صورت و کیفیت ممنوع است. اشخاصی که عبارت بورس اوراق بهادار را قبلاً به طور مطلق یا همراه با کلمات یا اجزاء دیگر به کار برده یا به ثبت رسانیده باشند مکلفاند حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون عنوان مزبور را از نام مؤسسه حذف نمایند.

متخلفین از مقررات این ماده به مجازات مقرر در بند الف ماده ۲۴۹ قانون مجازات عمومی محکوم خواهند شد.

قانون بالا مشتمل بر ۳۳ ماده و ۵ تبصره که در تاریخ روز دوشنبه ۹ اسفند ماه ۱۳۴۴ به تصویب مجلس سنا رسیده بود در جلسه روز سه شنبه بیست و هفتم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و چهل و پنج شمسی مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت.

قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۱

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌هایی که در این قانون به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشند:

۱- شورای عالی بورس و اوراق بهادار: شورایی است که به موجب ماده (۳) این قانون تشکیل می‌شود و بعد از این «شورا» نامیده می‌شود.

۲- سازمان بورس و اوراق بهادار: سازمانی است که به موجب ماده (۵) این قانون تشکیل می‌شود و بعد از این «سازمان» نامیده می‌شود.

۳- بورس اوراق بهادار: بازاری متشکل و خودانتظام است که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله‌گران طبق مقررات این قانون، مورد داد و ستد قرار می‌گیرد. بورس اوراق بهادار (که از این پس بورس نامیده می‌شود) در قالب شرکت سهامی عام تأسیس و اداره می‌شود.

۴- هیئت داور: هیئتی است که به موجب ماده (۳۷) این قانون تشکیل می‌شود.

۵- کانون: کانون‌های کارگزاران، معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر مجامع مشابه، تشکل‌های خودانتظامی است که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستورالعمل‌های مصوب «سازمان» به صورت مؤسسه غیردولتی، غیرتجاری و غیرانتفاعی به ثبت می‌رسند.

۶- تشکل خودانتظام: تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون بر عهده‌دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت‌های حرفه‌ای خود و انتظام بخشیدن به روابط بین اعضاء، مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم می‌داند، با رعایت این قانون، وضع و اجراء کند.

۷- شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه: شرکتی است که امور مربوط به ثبت، نگهداری، انتقال مالکیت اوراق بهادار و تسویه وجوه را انجام می‌دهد.

- ۸- **بازارهای خارج از بورس:** بازاری است در قالب شبکه ارتباط الکترونیک یا غیرالکترونیک که معاملات اوراق بهادار در آن بر پایه مذاکره صورت می‌گیرد.
- ۹- **بازار اولیه:** بازاری است که اولین عرضه و پذیره‌نویسی اوراق بهادار جدیدالانتشار در آن انجام می‌شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می‌گیرد.
- ۱۰- **بازار ثانویه:** بازاری است که اوراق بهادار پس از عرضه اولیه، در آن مورد داد و ستد قرار می‌گیرد.
- ۱۱- **بازار مشتقه:** بازاری است که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا داد و ستد می‌شود.
- ۱۲- **ناشر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را به نام خود منتشر می‌کند.
- ۱۳- **کارگزار:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌کند.
- ۱۴- **کارگزار/معامله‌گر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها و یا به نام و حساب خود معامله می‌کند.
- ۱۵- **بازارگردان:** کارگزار/معامله‌گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به داد و ستد آن اوراق می‌پردازد.
- ۱۶- **مشاور سرمایه‌گذاری:** شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص، درباره خرید و فروش اوراق بهادار، به سرمایه‌گذار مشاوره می‌دهد.
- ۱۷- **سببگردان:** شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص و به منظور کسب انتفاع، به خرید و فروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار می‌پردازد.
- ۱۸- **شرکت تأمین سرمایه:** شرکتی است که به‌عنوان واسطه بین ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه‌گذاران فعالیت می‌کند و می‌تواند فعالیت‌های کارگزاری، معامله‌گری، بازارگردانی، مشاوره، سببگردانی، پذیره‌نویسی، تعهد پذیره‌نویسی و فعالیت‌های مشابه را با اخذ مجوز از «سازمان» انجام دهد.
- ۱۹- **صندوق بازنشستگی:** صندوق سرمایه‌گذاری است که با استفاده از طرح‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، مزایای تکمیلی را برای دوران بازنشستگی

اعضای آن فراهم می‌کند.

۲۰- صندوق سرمایه‌گذاری: نهادی مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود، در سود و زیان صندوق شریک‌اند.

۲۱- نهادهای مالی: منظور نهادهای مالی فعال در بازار اوراق بهادارند که از آن جمله می‌توان به کارگزاران، کارگزاران / معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران سرمایه‌گذاری، مؤسسات رتبه‌بندی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی، شرکت‌های تأمین سرمایه و صندوق‌های بازنشستگی اشاره کرد.

۲۲- شرکت مادر (هلدینگ): شرکتی که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آنقدر حق رأی کسب می‌کند که برای کنترل عملیات شرکت، هیئت‌مدیره را انتخاب کند و یا در انتخاب اعضای هیئت‌مدیره مؤثر باشد.

۲۳- ارزشیاب: کارشناس مالی است که دارایی‌ها و اوراق بهادار موضوع این قانون را مورد ارزشیابی قرار دهد.

۲۴- اوراق بهادار: هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. شورا، اوراق بهادار قابل معامله را تعیین و اعلام خواهد کرد. مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در متن این قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.

۲۵- انتشار: انتشار عبارت است از صدور اوراق بهادار برای عرضه عمومی.

۲۶- عرضه عمومی: عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.

۲۷- عرضه خصوصی: فروش مستقیم اوراق بهادار توسط ناشر به سرمایه‌گذاران نهادی است.

۲۸- پذیره‌نویسی: فرآیند خرید اوراق بهادار از ناشر و یا نماینده قانونی آن و تعهد پرداخت وجه کامل آن طبق قرارداد.

۲۹- تعهد پذیره‌نویسی: تعهد شخص ثالث برای خرید اوراق بهاداری که ظرف مهلت پذیره‌نویسی به فروش نرسد.

- ۳۰- اعلامیه پذیرهنویسی: اعلامیه‌ای است که از طریق آن، اطلاعات مربوط به ناشر و اوراق بهادار قابل پذیرهنویسی در اختیار عموم قرار می‌گیرد.
- ۳۱- بیانیه ثبت: مجموعه فرم‌ها، اطلاعات و اسناد و مدارکی است که در مرحله تقاضای ثبت شرکت، به سازمان داده می‌شود.
- ۳۲- اطلاعات نهانی: هرگونه اطلاعات افشاء نشده برای عموم که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم به اوراق بهادار، معاملات یا ناشر آن مربوط می‌شود و در صورت انتشار بر قیمت و یا تصمیم سرمایه‌گذاران برای معامله اوراق بهادار مربوط تأثیر می‌گذارد.
- ۳۳- سبد: مجموعه دارایی‌های مالی است که از محل وجوه سرمایه‌گذاران خریداری می‌شود.

فصل دوم: ارکان بازار اوراق بهادار

- ماده ۲- در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارای اوراق بهادار و به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، شورا و سازمان با ترکیب، وظایف و اختیارات مندرج در این قانون تشکیل می‌شود.
- ماده ۳- شورا بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست‌های کلان آن بازار را بر عهده‌دارد. اعضای شورا به شرح ذیل می‌باشد:
- ۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی.
 - ۲- وزیر صنعت، معدن و تجارت.^۱
 - ۳- رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
 - ۴- رؤسای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون.
 - ۵- رییس سازمان که به‌عنوان دبیر شورا و سخنگوی سازمان نیز انجام وظیفه خواهد کرد.
 - ۶- دادستان کل کشور یا معاون وی.
 - ۷- یک نفر نماینده از طرف کانون‌ها.

۸- سه نفر خبره مالی منحصراً از بخش خصوصی با مشورت تشکل‌های حرفه‌ای بازار اوراق بهادار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران.

۹- یک نفر خبره منحصراً از بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر ذی‌ربط و تصویب هیئت وزیران برای هر بورس کالایی.

تبصره ۱- ریاست شورا با وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۲- مدت مأموریت اعضای موضوع بندهای (۷)، (۸) و (۹) پنج سال است و آنان را نمی‌توان از میان اعضای هیئت‌مدیره و کارکنان سازمان انتخاب کرد.

تبصره ۳- انتخاب مجدد اعضای موضوع بندهای (۷)، (۸) و (۹) این ماده حد اکثر برای دو دوره امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۴- اعضای موضوع بند (۹)، فقط در جلسات مربوط به تصمیم‌گیری همان بورس شرکت می‌کنند.

ماده ۴- وظایف شورا به شرح زیر می‌باشد:

۱- اتخاذ تدابیر لازم جهت ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و اعمال نظارت عالیه بر اجرای این قانون.

۲- تعیین سیاست‌ها و خط مشی بازار اوراق بهادار در قالب سیاست‌های کلی نظام و قوانین و مقررات مربوط.

۳- پیشنهاد آیین‌نامه‌های لازم برای اجرای این قانون جهت تصویب هیئت وزیران.

۴- تصویب ابزارهای مالی جدید.

۵- صدور، تعلیق و لغو مجوز فعالیت بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و شرکت‌های تأمین سرمایه.

۶- تصویب بودجه و صورت‌های مالی سازمان.

۷- نظارت بر فعالیت و رسیدگی به شکایت از سازمان.

۸- تصویب نوع و میزان وصولی‌های سازمان و نظارت بر آنها.

- ۹- انتخاب بازرس- حسابرس سازمان و تعیین حق الزحمه آن.
 - ۱۰- انتخاب اعضای هیئت مدیره سازمان.
 - ۱۱- تعیین حقوق و مزایای رییس و اعضای هیئت مدیره سازمان.
 - ۱۲- انتخاب اعضای هیئت داور و تعیین حق الزحمه آنان.
 - ۱۳- اعطای مجوز به بورس به منظور عرضه اوراق بهادار شرکت های پذیرفته شده خود در بازارهای جهانی.
 - ۱۴- اعطای مجوز پذیرش اوراق بهادار خارجی به بورس.
 - ۱۵- اعطای مجوز به بورس جهت معاملات اشخاص خارجی در بورس.
 - ۱۶- سایر اموری که به تشخیص هیئت وزیران به بازار اوراق بهادار مربوط باشد.
- تبصره- مصوبات شورا پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم الاجراء خواهد بود.**
- ماده ۵-** سازمان، مؤسسه عمومی غیردولتی است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و از محل کارمزدهای دریافتی و سهمی از حق پذیرش شرکتها در بورسها و سایر درآمدها اداره خواهد شد. منابع لازم برای آغاز فعالیت و راه اندازی سازمان یاد شده از محل وجوه امانی شورای بورس نزد سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران تأمین می شود.
- تبصره-** اساسنامه و تشکیلات سازمان حد اکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط شورا تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
- ماده ۶-** هیئت مدیره سازمان دارای پنج عضو است که از میان افراد امین و دارای حسن شهرت و تجربه در رشته مالی منحصراً از کارشناسان بخش غیردولتی به پیشنهاد رییس شورا و با تصویب شورا انتخاب می شوند. رییس شورا حکم اعضای هیئت مدیره را صادر می کند.
- ماده ۷-** وظایف و اختیارات هیئت مدیره سازمان به شرح زیر است:
- ۱- تهیه آیین نامه های لازم برای اجرای این قانون و پیشنهاد آن به شورا.
 - ۲- تهیه و تدوین دستورالعمل های اجرایی این قانون.
 - ۳- نظارت بر حسن اجرای این قانون و مقررات مربوط.

- ۴- ثبت و صدور مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار و نظارت بر آن.
- ۵- درخواست صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس بورس‌ها و سایر نهادهایی که تصویب آن‌ها بر عهده شورا است.
- ۶- صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس کانون‌ها و نهادهای مالی موضوع این قانون که در حوزه عمل مستقیم شورا نیست.
- ۷- تصویب اساسنامه بورس‌ها، کانون‌ها و نهادهای مالی موضوع این قانون.
- ۸- اتخاذ تدابیر لازم جهت پیشگیری از وقوع تخلفات در بازار اوراق بهادار.
- ۹- اعلام آن دسته از تخلفات در بازار اوراق بهادار که اعلام آن‌ها طبق این قانون بر عهده سازمان است به مراجع ذی‌صلاح و پیگیری آنها.
- ۱۰- ارائه صورت‌های مالی و گزارش‌های ادواری در مورد عملکرد سازمان و همچنین وضعیت بازار اوراق بهادار به شورا.
- ۱۱- اتخاذ تدابیر ضروری و انجام اقدامات لازم به منظور حمایت از حقوق و منافع سرمایه‌گذاران در بازار اوراق بهادار.
- ۱۲- ایجاد هماهنگی‌های لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی.
- ۱۳- پیشنهاد به کارگیری ابزارهای مالی جدید در بازار اوراق بهادار به شورا.
- ۱۴- نظارت بر سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در بورس.
- ۱۵- تهیه بودجه و پیشنهاد انواع درآمدها و نرخ‌های خدمات سازمان جهت تصویب توسط شورا.
- ۱۶- تصویب سقف نرخ‌های خدمات و کارمزدهای بورس و سایر نهادهای مالی موضوع این قانون.
- ۱۷- صدور تأییدنامه سازمان قبل از ثبت شرکت‌های سهامی عام نزد مرجع ثبت شرکت‌ها و نظارت سازمان بر آن شرکت‌ها.
- ۱۸- بررسی و نظارت بر افشای اطلاعات با اهمیت توسط شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان.
- ۱۹- همکاری نزدیک و هماهنگی با مراجع حسابداری به ویژه هیئت تدوین استانداردهای حسابرسی.

- ۲۰- انجام تحقیقات کلان و بلند مدت برای تدوین سیاست‌های آتی بازار اوراق بهادار.
- ۲۱- همکاری و مشارکت با مراجع بین‌المللی و پیوستن به سازمان‌های مرتبط منطقه‌ای و جهانی.
- ۲۲- انجام سایر اموری که از طرف شورا به سازمان محول شده باشد.
- ماده ۸-** مدت عضویت هر یک از اعضای هیئت‌مدیره پنج سال است و انتخاب مجدد آنان برای یک دوره دیگر بلامانع است.
- ماده ۹-** رییس هیئت‌مدیره سازمان از بین اعضاء هیئت‌مدیره به پیشنهاد اعضاء و تصویب شورا برای مدت سی ماه تعیین خواهد شد.
- تبصره ۱-** رییس هیئت‌مدیره، رییس سازمان و بالاترین مقام اجرایی آن خواهد بود.
- تبصره ۲-** وظایف و حدود اختیارات رییس سازمان در اساسنامه سازمان تعیین خواهد شد.
- ماده ۱۰-** اشتغال اعضاء هیئت‌مدیره به صورت موظف و تمام وقت بوده و به هیچ وجه حق اشتغال یا پذیرش مسئولیت دیگری در سایر دستگاه‌ها، بنگاه‌ها و نهادها اعم از دولتی و غیردولتی را نخواهند داشت.
- ماده ۱۱-** در صورت برکناری، فوت و یا استعفای هر یک از اعضاء هیئت‌مدیره، جانشین وی برای مدت باقی‌مانده، ظرف پانزده روز حسب مورد به ترتیب مقرر در ماده (۶) منصوب خواهد شد. شرایط برکناری در اساسنامه سازمان قید خواهد شد.
- ماده ۱۲-** اعضاء هیئت‌مدیره قبل از شروع به کار در سازمان موظفند در جلسه شورا سوگند یاد کنند که وظایف قانونی خود را به نحو احسن انجام دهند و در انجام وظایف نهایت دقت و بی‌طرفی را به کار برند و کلیه تصمیماتی را که می‌گیرند مقرون به صلاح کشور بوده و رعایت حفظ اسرار سازمان و هیئت‌مدیره را بنمایند. متن سوگندنامه در اساسنامه سازمان مندرج خواهد شد.
- ماده ۱۳-** حقوق و مزایای رییس و اعضاء هیئت‌مدیره سازمان از محل بودجه سازمان پرداخت می‌شود.

تبصره - حق حضور اعضای غیردولتی شورا در جلسات شورا، به پیشنهاد رییس شورا و با تصویب شورا تعیین و از محل بودجه سازمان پرداخت می‌شود.
ماده ۱۴- در بدو انتصاب و خاتمه عضویت، اعضای هیئت‌مدیره باید فهرست دارایی‌های خود، همسر و افراد تحت تکفل خود را به شورا گزارش نمایند.

ماده ۱۵- حسابرس - بازرس سازمان از بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی برای یک سال توسط شورا انتخاب می‌شود، انتخاب حسابرس - بازرس حداکثر برای دو دوره امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۱۶- انجام هرگونه معاملات اوراق بهادار ثبت شده یا در شرف ثبت نزد سازمان یا هرگونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور توسط اعضای شورا، سازمان، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی سازمان و نیز اشخاص تحت تکفل آن‌ها ممنوع است.

ماده ۱۷- اعضای شورا و سازمان موظفند فعالیت‌های اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام وقت یا پاره وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته‌اند یا دارند، به رییس قوه قضاییه گزارش دهند.

ماده ۱۸- اعضای شورا، سازمان، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی سازمان مکلفند از افشای مستقیم یا غیرمستقیم اطلاعات محرمانه‌ای که در اجرای وظایف خود از آن‌ها مطلع می‌شوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، خودداری کنند. متخلف به مجازات‌های مقرر در ماده (۴۶) این قانون محکوم می‌شود.

ماده ۱۹^۱- سازمان می‌تواند در اجرای وظایف قانونی خود با مجوز کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی، اطلاعات مورد نیاز در چارچوب این قانون را از کلیه بانک‌ها، مؤسسات اعتباری، شرکت‌های دولتی، دستگاه‌های دولتی و عمومی، از جمله دستگاه‌هایی که شمول حکم نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام آن‌هاست و نیز اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی مطالبه نماید. کلیه دستگاه‌ها و اشخاص مذکور مکلفند اطلاعات مورد نیاز سازمان را در موعد تعیین شده ارائه نمایند.

فصل سوم: بازار اولیه

ماده ۲۰- عرضه عمومی اوراق بهادار در بازار اولیه منوط به ثبت آن نزد سازمان با رعایت مقررات این قانون می‌باشد و عرضه عمومی اوراق بهادار به هر طریق بدون رعایت مفاد این قانون ممنوع است.

ماده ۲۱- ثبت اوراق بهادار نزد سازمان به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات سازمان و شفافیت اطلاعاتی بوده و به منزله تأیید مزایا، تضمین سودآوری و یا توصیه و سفارشی در مورد شرکت‌ها یا طرح‌های مرتبط با اوراق بهادار توسط سازمان نمی‌باشد. این موضوع باید در اعلامیه پذیرهنویسی قید گردد.

ماده ۲۲- ناشر موظف است تقاضای ثبت اوراق بهادار را همراه با بیانیه ثبت و اعلامیه پذیرهنویسی جهت اخذ مجوز عرضه عمومی به سازمان تسلیم نماید. **تبصره-** فرم تقاضای ثبت اوراق بهادار، محتویات بیانیه ثبت و اعلامیه پذیرهنویسی که باید به سازمان تسلیم شود و نیز چگونگی انتشار اعلامیه پذیرهنویسی و نحوه هماهنگی بین مرجع ثبت شرکت‌ها و سازمان به موجب دستورالعملی است که توسط سازمان تنظیم و به تأیید شورا می‌رسد.

ماده ۲۳- سازمان پس از بررسی تقاضای ثبت اوراق بهادار و ضمایم آن و اطمینان از انطباق آن‌ها با مقررات، نسبت به تأیید اعلامیه پذیرهنویسی اقدام می‌کند.

تبصره ۱- عرضه عمومی اوراق بهادار باید ظرف مدتی انجام پذیرد که سازمان تعیین می‌کند. مدت مذکور از سی روز تجاوز نخواهد کرد. سازمان می‌تواند مدت پذیرهنویسی را با تقاضای ناشر و احراز ادله موجه حداکثر به مدت سی روز دیگر تمدید کند.

تبصره ۲- ناشر موظف است حداکثر ظرف مدت پانزده روز پس از اتمام مهلت عرضه عمومی، سازمان را از نتایج توزیع و فروش اوراق بهادار از طریق که سازمان معین خواهد نمود، مطلع نماید. نحوه برخورد ناشر در خصوص عدم فروش کامل، در اعلامیه پذیرهنویسی مشخص می‌شود.

تبصره ۳- استفاده از وجوه تأدیه شده، پس از تأیید تکمیل فرآیند عرضه عمومی توسط سازمان مجاز است.

تبصره ۴- در صورت عدم تکمیل فرآیند عرضه عمومی وجوه گردآوری شده باید حد اکثر ظرف مدت پانزده روز به سرمایه‌گذاران عودت داده شود.

ماده ۲۴- اگر سازمان فرم تقاضای تکمیل شده و ضامم ارسالی را برای ثبت و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار ناقص تشخیص دهد، طی مدت سی روز مراتب را به اطلاع ناشر رسانده و درخواست اصلاحیه می‌نماید. سازمان در صورت کامل بودن مدارک، موظف است حداکثر ظرف سی روز از تاریخ ثبت درخواست در سازمان، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار به ناشر اعلام کند.

ماده ۲۵- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، برای ثبت شرکت‌های سهامی عام یا افزایش سرمایه آنها، اجازه انتشار اعلامیه پذیره‌نویسی توسط مرجع ثبت شرکت‌ها، پس از موافقت سازمان صادر می‌شود.

ماده ۲۶- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، وظایف و اختیارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده (۴) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۰۶/۳۰ به سازمان واگذار می‌شود.

تبصره- اوراق مشارکتی که به موجب این قانون معاف از ثبت نزد سازمان باشد، از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۲۷- اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان معاف است:

۱- اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداری‌ها.
۲- اوراق مشارکت منتشره توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی.

۳- اوراق بهادار عرضه شده در عرضه‌های خصوصی.

۴- سهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین شده توسط سازمان باشد.

۵- سایر اوراق بهاداری که به تشخیص شورا نیاز به ثبت نداشته باشند از قبیل اوراق منتشره توسط سازمان‌ها و مراجع قانونی دیگر.

تبصره- ناشر اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که سازمان تعیین می‌کند، به سازمان گزارش کند.

ماده ۲۸- تأسیس بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس و نهادهای مالی موضوع این قانون منوط به ثبت نزد سازمان است و فعالیت آن‌ها تحت نظارت سازمان انجام می‌شود.

ماده ۲۹- صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیئت‌مدیره و مدیران، حداقل سرمایه، موضوع فعالیت در اساسنامه، نحوه گزارش‌دهی و نوع گزارش‌های ویژه حسابرسی نهادهای مالی موضوع این قانون، باید به تأیید سازمان برسد.

فصل چهارم: بازار ثانویه

ماده ۳۰- پذیرش اوراق بهادار در بورس طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد هر بورس و به تصویب سازمان می‌رسد. بورس مجاز به پذیرش اوراق بهاداری نیست که نزد سازمان ثبت نشده است.

تبصره- اوراق بهادار معاف از ثبت، از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۳۱- بورس مکلف است فهرست، تعداد و قیمت اوراق بهادار معامله شده در روزهای معامله را طبق ضوابط مصوب سازمان تهیه و به اطلاع عموم برساند. این فهرست در حکم سند رسمی است و در سوابق بورس نگهداری خواهد شد.

ماده ۳۲- سازمان مجاز است با تشخیص شرایط اضطراری، دستور تعطیل و یا توقف انجام معاملات هر یک از بورس‌ها را حد اکثر به مدت سه روز کاری صادر نماید. در صورت تداوم شرایط اضطراری، مدت مزبور با تصویب شورا قابل تمدید خواهد بود.

تبصره- شرایط اضطرار براساس آن دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان به تأیید شورا می‌رسد.

ماده ۳۳- شروع به فعالیت کارگزاری، کارگزاری/ معامله‌گری و بازارگردانی به هر شکل و تحت هر عنوان، منوط به عضویت در کانون مربوط و رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن است.

تبصره- تا زمانی که کانون، کارگزاران/ معامله‌گران و بازارگردانان تشکیل شده است، وظایف مربوط به آن کانون را سازمان انجام می‌دهد. هنگامی که تعداد اعضای کانون در سطح کشور به یازده نفر رسید، تشکیل کانون، کارگزاران/ معامله‌گران و بازارگردانان الزامی است.

ماده ۳۴- فعالیت کارگزاری و کارگزاری/ معامله‌گری و بازارگردانی در هر بورس موقوف به پذیرش در آن بورس طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد بورس به تأیید سازمان می‌رسد.

ماده ۳۵- هیئت‌مدیره بورس به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار/ معامله‌گران، بازارگردانان، ناشران و سایر اعضای خود از هر یک از مقررات این قانون یا آیین‌نامه‌های ذی‌ربط طبق آیین‌نامه انضباطی خود رسیدگی می‌نماید. رأی بورس به مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ، قابل تجدیدنظر در سازمان می‌باشد. رأی سازمان قطعی و لازم‌الاجراء می‌باشد.

ماده ۳۶- اختلافات بین کارگزاران، بازارگردانان، کارگزار / معامله‌گران، مشاوران سرمایه‌گذاری، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر اشخاص ذی‌ربط ناشی از فعالیت حرفه‌ای آنها، در صورت عدم سازش در کانون‌ها توسط هیئت‌داوری رسیدگی می‌شود.

ماده ۳۷- هیئت‌داوری متشکل از سه عضو می‌باشد که یک عضو توسط رییس قوه‌قضاییه از بین قضات باتجربه و دو عضو از بین صاحب‌نظران در زمینه‌های اقتصادی و مالی به پیشنهاد سازمان و تأیید شورا به اختلافات رسیدگی می‌نماید. رییس قوه‌قضاییه و سازمان با تأیید شورا علاوه بر نماینده اصلی خود، هر یک، عضو علی‌البدل تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در هیئت‌داوری شرکت نماید. شرایط عضو علی‌البدل همانند عضو اصلی می‌باشد.

تبصره ۱- ریاست هیئت‌داوری با نماینده قوه‌قضاییه خواهد بود.

تبصره ۲- مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سال می‌باشد و انتخاب مجدد آنان حداکثر برای دو دوره دیگر بلامانع است.

تبصره ۳- هیئت داوری دارای دبیرخانه‌ای است که در محل سازمان تشکیل می‌گردد.

تبصره ۴- بودجه هیئت داوری در قالب بودجه سازمان منظور و پرداخت می‌شود.

تبصره ۵- آرای صادر شده از سوی هیئت داوری قطعی و لازم‌الاجراء است و اجرای آن به عهده اداره‌ها و دوایر اجرای ثبت اسناد و املاک می‌باشد.

ماده ۳۸- در صورتی که کارگزار، کارگزار/معامله‌گر، بازارگردان، مشاور سرمایه‌گذاری و سایر تشکلهای مشابه درخواست کناره‌گیری موقت یا دائم از فعالیت خود را داشته باشند، مراتب را به سازمان، کانون و نیز به بورس مربوط اعلام نموده و مجوز فعالیت خود را نزد کانون تودیع می‌نمایند. تضمین‌ها و وثایق مربوط تا تعیین تکلیف معاملات انجام شده و سایر تعهدات آن‌ها به قوت خود باقی خواهد ماند. قسمت اخیر این ماده نسبت به کارگزاران، کارگزار/معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران سرمایه‌گذاری و سایر تشکلهای مشابه که عضویت آن‌ها براساس ماده (۳۵) این قانون تعلیق یا لغو می‌شود، نیز مجری است.

ماده ۳۹- کارگزاران، کارگزار/معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران سرمایه‌گذاری و سایر تشکلهای مشابه ملزمند طبق دستورالعملی که توسط سازمان تنظیم و ابلاغ می‌شود، گزارش‌های لازم را تهیه و به مراجع ذی‌ربط تسلیم نمایند.

فصل پنجم: اطلاع رسانی در بازارهای اولیه و ثانویه

ماده ۴۰- سازمان موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا مجموعه اطلاعاتی که در فرآیند ثبت اوراق بهادار به دست می‌آورد، حداکثر ظرف مدت پانزده روز طبق آیین‌نامه مربوطه در دسترس عموم قرار گیرد.

ماده ۴۱- سازمان موظف است بورس‌ها، ناشران اوراق بهادار، کارگزاران، معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران سرمایه‌گذاری و کلیه تشکلهای فعال در بازار سرمایه را ملزم نماید تا براساس استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی کشور، اطلاعات جامع فعالیت خود را انتشار دهند.

ماده ۴۲- ناشر اوراق بهادار موظف است صورت‌های مالی را طبق مقررات قانونی، استانداردهای حسابداری و گزارش‌دهی مالی و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی که توسط سازمان ابلاغ می‌شود، تهیه کند.

ماده ۴۳- ناشر، شرکت تأمین سرمایه، حسابرس و ارزش یابان و مشاوران حقوقی ناشر، مسئول جبران خسارات وارده به سرمایه‌گذارانی هستند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یا به دلیل ارائه اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضه اولیه که ناشی از فعل یا ترک فعل آن‌ها باشد، متضرر گردیده‌اند.

تبصره ۱- خسارت‌دیدگان موضوع این ماده می‌توانند حد اکثر ظرف مدت یک سال پس از تاریخ کشف تخلف به هیئت‌مدیره بورس یا هیئت داورى شکایت کنند، مشروط بر اینکه بیش از سه سال از عرضه عمومی توسط ناشر نگذشته باشد.

تبصره ۲- فقط اشخاصی که اوراق بهادار ناشر موضوع این ماده را قبل از کشف و اعلام تخلف خریده باشند، مجاز به ادعای خسارت می‌باشند.

ماده ۴۴- سازمان می‌تواند در صورت آگاهی از ارائه اطلاعات خلاف واقع، ناقص یا گمراه‌کننده از طرف ناشر در بیانیه ثبت یا اعلامیه پذیرهنویسی، عرضه عمومی اوراق بهادار را در هر مرحله‌ای که باشد، متوقف کند.

ماده ۴۵- هر ناشری که مجوز انتشار اوراق بهادار خود را از سازمان دریافت کرده است، مکلف است حداقل موارد زیر را طبق دستورالعمل اجرایی که توسط سازمان تعیین خواهد شد، به سازمان ارائه نماید:

۱- صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده.

۲- ^۱ صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای شامل صورت‌های مالی شش ماهه حسابرسی شده و صورت‌های مالی سه ماهه.

۳- گزارش هیئت‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس.

۴- اطلاعاتی که اثر با اهمیتی بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم سرمایه‌گذاران

دارد.

فصل ششم: جرایم و مجازات‌ها

ماده ۴۶- اشخاص زیر به حبس تعزیری از سه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر سود به دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱- هر شخصی که اطلاعات نهانی مربوط به اوراق بهادار موضوع این قانون را که حسب وظیفه در اختیار وی قرار گرفته به نحوی از انحاء به ضرر دیگران یا به نفع خود یا به نفع اشخاصی که از طرف آن‌ها به هر عنوان نمایندگی داشته باشند، قبل از انتشار عمومی، مورد استفاده قرار دهد و یا موجبات افشاء و انتشار آن‌ها را در غیر موارد مقرر فراهم نماید.

۲- هر شخصی که با استفاده از اطلاعات نهانی به معاملات اوراق بهادار مبادرت نماید.

۳- هر شخصی که اقدامات وی نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه‌کننده از روند معاملات اوراق بهادار یا ایجاد قیمت‌های کاذب و یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار شود.

۴- هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون اقدام به انتشار آگهی یا اعلامیه پذیرهنویسی به منظور عرضه عمومی اوراق بهادار نماید.

تبصره ۱- اشخاص زیر به‌عنوان اشخاص دارای اطلاعات نهانی شرکت شناخته می‌شوند:

الف- مدیران شرکت شامل اعضای هیئت‌مدیره، هیئت عامل، مدیرعامل و معاونان آنان.

ب- بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت.

ج- سهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت تکفل خود، بیش از ده درصد (۱۰٪) سهام شرکت را در اختیار دارند یا نمایندگان آنان.

د- مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره و مدیران ذی‌ربط یا نمایندگان شرکت‌های مادر (هُلدینگ) که مالک حداقل ده درصد (۱۰٪) سهام یا دارای حداقل یک عضو در هیئت‌مدیره شرکت سرمایه‌پذیر باشند.

ه- سایر اشخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به اطلاعات نهانی دسترسی دارند.

تبصره ۲- اشخاص موضوع تبصره (۱) این ماده موظفند آن بخش از معاملات اوراق بهادار خود را که مبتنی بر اطلاعات نهانی نباشد، ظرف پانزده روز پس از انجام معامله، به سازمان و بورس مربوط گزارش کنند.

ماده ۴۷- اشخاصی که اطلاعات خلاف واقع یا مستندات جعلی را به سازمان و یا بورس ارائه نمایند یا تصدیق کنند و یا اطلاعات، اسناد و یا مدارک جعلی را در تهیه گزارش‌های موضوع این قانون مورد استفاده قرار دهند، حسب مورد به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۶ محکوم خواهند شد.

ماده ۴۸- کارگزار، کارگزار/معامله‌گر، بازارگردان و مشاور سرمایه‌گذاری که اسرار اشخاصی را که برحسب وظیفه از آن‌ها مطلع شده یا در اختیار وی قرار دارد، بدون مجوز افساء نماید، به مجازات‌های مقرر در ماده (۶۴۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۲ محکوم خواهد شد.

ماده ۴۹- اشخاص زیر به حبس تعزیری از یک ماه تا شش ماه یا جزای نقدی معادل یک تا سه برابر سود به دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱- هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون تحت هر عنوان به فعالیت‌هایی از قبیل کارگزاری، کارگزار/معامله‌گری، یا بازارگردانی که مستلزم اخذ مجوز است مبادرت نماید یا خود را تحت هر یک از عناوین مزبور معرفی کند.

۲- هر شخصی که به موجب این قانون مکلف به ارائه تمام یا قسمتی از اطلاعات، اسناد و یا مدارک مهم به سازمان و یا بورس مربوط بوده و از انجام آن خودداری کند.

۳- هر شخصی که مسئول تهیه اسناد، مدارک، اطلاعات، بیانیه ثبت یا اعلامیه پذیره‌نویسی و امثال آن‌ها جهت ارائه به سازمان می‌باشد و نیز هر شخصی که مسئولیت بررسی و اظهار نظر یا تهیه گزارش مالی، فنی یا اقتصادی یا هرگونه تصدیق مستندات و اطلاعات مذکور را بر عهده دارد و در اجرای وظایف محوله از مقررات این قانون تخلف نماید.

۴- هر شخصی که عالماً و عامداً هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک یا گزارش‌های خلاف واقع مربوط به اوراق بهادار را به هر نحو مورد سوء استفاده قرار دهد.

ماده ۵۰- کارگزار، کارگزار/معامله‌گر یا بازارگردانی که اوراق بهادار و وجوهی را که برای انجام معامله به وی سپرده شده و وی موظف به نگاهداری آن در حساب‌های جداگانه است، بر خلاف مقررات و به نفع خود یا دیگران مورد استفاده قرار دهد، به مجازات‌های مقرر در ماده (۶۷۴) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۰۲ محکوم خواهد شد.

ماده ۵۱- در صورت ارتکاب تخلفات مندرج در این قانون توسط اشخاص حقوقی، مجازات‌های پیش‌بینی شده بر حسب مورد درباره آن دسته از اشخاص حقیقی اعمال می‌شود که از طرف اشخاص حقوقی یاد شده، مسئولیت تصمیم‌گیری را بر عهده داشته‌اند.

ماده ۵۲- سازمان مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرایم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به مراجع قضایی ذیصلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به‌عنوان شاکی پیگیری نماید. چنانچه در اثر جرایم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان‌دیده می‌تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

فصل هفتم: مقررات متفرقه

ماده ۵۳- کارگزاران، کارگزاران/معامله‌گران، بازارگردانان و سایر فعالان بازار اوراق بهادار مکلفند ظرف شش ماه از تشکیل سازمان نسبت به ایجاد قانون خود پس از تصویب اساسنامه آن اقدام کنند.

ماده ۵۴- هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی، نمی‌تواند بیش از دو و نیم درصد (۲/۵٪) از سهام بورس را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۵- هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بیش از پنج درصد (۵٪) از سهام شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۶- پس از تشکیل سازمان کلیه سوابق، اسناد و مدارک شورای بورس موضوع قانون تأسیس بورس اوراق بهادار تهران مصوب ۱۳۴۵ به سازمان منتقل می‌شود.

ماده ۵۷- اموال و دارایی‌های سازمان کارگزاران بورس‌های موجود اعم از منقول و غیرمنقول، وجوه نقد، سپرده‌های بانکی و اوراق بهادار، حقوق و تعهدات و سایر دارایی‌ها پس از کسر بدهی‌ها و همچنین وجوه ذخیره گسترش بورس، در کمیته‌ای مرکب از رییس سازمان، نماینده منتخب کارگزاران بورس مربوط و نماینده شورا احصاء و حسب ضرورت و نیاز بین شرکت سهامی بورس مربوط و سازمان به ترتیب به‌عنوان سرمایه و منابع مالی در اختیار تسهیم می‌شود. تصمیمات این کمیته پس از تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم‌الاجراء می‌باشد.

تبصره- سوابق کارکنان سازمان کارگزاران هر بورس به موجب مقررات قانون کار بازخرید می‌گردد.

ماده ۵۸- دولت اقدامات لازم برای فعال کردن بورس‌های کالایی و تطبیق آن با این قانون و ارائه راهکارهای قانونی مورد نیاز را به عمل خواهد آورد.

ماده ۵۹- این قانون چهار ماه پس از تصویب به طور کامل لازم‌الاجراء است و هیئت وزیران و سایر مراجع مذکور در این قانون، موظفند به نحوی اقدام نمایند که مقررات اجرایی و سازمانی و تشکیلات مناسب اجرایی این قانون، ظرف این مدت استقرار یافته و به تصویب رسیده باشد.

ماده ۶۰- پس از انقضای مهلت‌های مقرر در این قانون، قانون تأسیس بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۴۵/۰۲/۲۷ و کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون است، لغو می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و بیست و نه تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ اول آذرماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۰۹/۰۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۶/۰۴/۰۳

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌های اختصاری تعریف شده در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴، در این آیین‌نامه نیز به همان مفاهیم به کار برده می‌شوند. سایر اصطلاحاتی که در این آیین‌نامه به کار رفته است،

دارای معانی زیر می‌باشند:

۱- قانون: قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ -
۲- نهادها و تشکل‌های تحت نظارت: کلیه نهادها و تشکل‌هایی که براساس قانون، مجوز تأسیس یا فعالیت خود را از شورا یا سازمان دریافت نموده باشند از قبیل بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها، بازارهای مشتقه، بورس‌های کالایی، شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و نهادهای مالی.

ماده ۲- پس از پذیرش اوراق بهادار براساس ماده (۳۰) قانون، معاملات آن در هر بورس براساس مقرراتی خواهدبود که به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۳- بورس‌ها، کانون‌ها، بازارهای خارج از بورس و شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، تشکل خودانتظام محسوب می‌شوند. مصادیق سایر تشکل‌های خودانتظام توسط شورا تعیین می‌شوند.

ماده ۴- شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، شرکت‌های مادر (هلدینگ) و سب‌گردان‌ها از مصادیق نهاد مالی محسوب می‌شوند. سایر مصادیق نهادهای مالی با رعایت بند (۲۱) ماده (۱) قانون توسط شورا تعیین می‌شوند.

ماده ۵- نهادها و تشکل‌های تحت نظارت مشمول مقررات «قانون»، این آیین‌نامه و همچنین مقرراتی که در چارچوب اختیارات قانونی توسط ارکان ذی‌صلاح بازار اوراق بهادار وضع می‌گردد، هستند.

ماده ۶- شورا مرجع تعیین و تصویب انواع «اوراق بهادار قابل معامله» موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون است. سازمان از انتشار و یا معامله انواع اوراقی که هنوز در زمره اوراق مذکور قرار نگرفته‌اند جلوگیری می‌کند. مقررات لازم در این خصوص به پیشنهاد هیئت‌مدیره سازمان به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده ۷- چگونگی تشکیل، رسمیت یافتن و اداره جلسات شورا، تصمیم‌گیری و ابلاغ مصوبات آن طبق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۸- سازمان باید نشان، مهر و یک نشریه ویژه داشته باشد. انتشار این نشریه با رعایت مقررات قانونی مربوطه یک سال پس از شروع فعالیت سازمان با درج موارد زیر الزامی است:

۱- مقررات و ضوابط مربوط به بازار اوراق بهادار با ذکر تاریخ تصویب، مرجع یا مراجع تصویب‌کننده و تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن‌ها.

۲- مجوزهای صادر، لغو یا تعلیق شده توسط ارکان بازار اوراق بهادار به همراه سایر اطلاعاتی که در این زمینه مطابق مقررات باید به اطلاع عموم برسد.

۳- مشخصات اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان،

۴- آراء یا اجراییه‌های صادره سازمان، هیئت داورى و یا احکام قطعی دادگاه‌ها و سایر مراجع قانونی در خصوص بازار اوراق بهادار، مگر اینکه هیئت‌مدیره نشر آن‌ها را مغایر مصالح بازار تشخیص دهد.

۵- هرگونه تغییر در اساسنامه، نشانی مرکز اصلی، نام و محل شعب و دفاتر سازمان.

۶- سایر اموری که به تشخیص سازمان انتشار آن‌ها در نیل به اهداف سازمان مؤثر باشد.

تبصره- سازمان مکلف است، ظرف دو سال از شروع فعالیت، اقدام به راه‌اندازی یک پایگاه الکترونیکی نماید که حداقل حاوی موارد مذکور در این ماده باشد.

ماده ۹- ناشران و نهادها و تشکلهای تحت نظارت سازمان موظفند ضوابطی را که سازمان با رعایت مقررات مربوط در خصوص نشر اطلاعات و تبلیغات اوراق بهادار وضع می‌نماید رعایت کنند.

ماده ۱۰- به منظور حفظ استقلال و اطمینان از کیفیت کار ارزشیابان، تحلیلگران مالی و حسابرسان معتمد سازمان که خدمات حرفه‌ای در بازار اوراق بهادار ارائه می‌دهند سازمان ضوابط و مقررات لازم را تهیه و جهت تصویب به شورا ارائه می‌نماید.

ماده ۱۱- راهکارها، ضوابط و مقررات مربوط به عملیات بانکی که معاملات اوراق بهادار و تسویه وجوه ناشی از معاملات را تسهیل می‌نماید، به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد، مصوبات شورا به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام و بانک مرکزی در چهارچوب اختیارات و مقررات قانونی بانکی ترتیبات اجرای مصوبات شورا را فراهم می‌نماید.

ماده ۱۲- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است زیرساخت‌های فنی و مخابراتی مورد نیاز جهت توسعه بازار اوراق بهادار را فراهم نماید.

ماده ۱۳- به منظور ایجاد هماهنگی لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی موضوع بند (۱۲) ماده (۷) قانون، کلیه کمیسیون‌ها، کمیته‌ها و شوراهایی که به موجب قوانین و مقررات خاص تشکیل شده یا می‌شوند از قبیل کمیسیون اقتصادی دولت، شورای اقتصاد و امثال آن، موظفند در مواردی که تصمیم‌گیری درخصوص اوراق بهادار کشور و یا هرگونه سرمایه‌گذاری یا ایجاد تغییر و تحول در بازار اوراق بهادار در دستور کار آن‌ها باشد، از رییس سازمان جهت حضور در جلسات تصمیم‌گیری بدون حق رأی دعوت نمایند.

ماده ۱۴- مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری اشخاص خارجی در بورس و نحوه نظارت بر آن موضوع بند ۱۴ ماده (۷) قانون با رعایت قوانین و مقررات مربوط به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۱۵- طبقه‌بندی اطلاعات محرمانه و تعیین دسترسی اشخاص به آن به موجب مقرراتی است که به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۱۶- دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار و کالاها و کلیه ضوابط و مقررات نظارتی بورس‌ها و نهادهای مالی به تصویب سازمان می‌رسد.

تبصره- پذیرش اوراق بهادار و کالاهایی که قبل از لازم‌الاجرا شدن قانون منتشر شده یا در بورس‌ها پذیرفته شده‌اند، براساس دستورالعملی که به تصویب سازمان می‌رسد، مجاز خواهد بود.

ماده ۱۷- در اجرای ماده (۳۵) قانون، هیئت‌مدیره بورس‌ها موظفند طبق مقررات آیین‌نامه مربوط و براساس دستورالعملی که توسط سازمان ابلاغ می‌شود به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار/ معامله‌گران، بازارگردانان، ناشران و سایر اعضای بورس رسیدگی کنند. یک نسخه از آرای صادرشده در مورد تخلفات انضباطی یادشده باید حداکثر ظرف سه روز پس از صدور به سازمان ارسال شود.

ماده ۱۸- در اجرای بندهای (۳) و (۱۱) ماده (۷) قانون به تخلفات مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره بورس‌ها و ارکان سایر تشکلهای خودانتظام درخصوص تکالیف، وظایف و اختیارات آنها در سمت‌های یادشده مطابق دستورالعملی که به تصویب شورا می‌رسد، در هیئت‌مدیره سازمان رسیدگی می‌شود.

ماده ۱۹- مصادیق اقداماتی که نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه‌کننده از روند معاملات در بورس‌ها یا ایجاد قیمت‌های کاذب یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار می‌شوند، به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۲۰- نحوه ارائه گزارش موضوع تبصره (۲) ماده (۴۶) «قانون» مطابق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب سازمان می‌رسد.

دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار

مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۲۵

در اجرای تبصره ماده ۲۲ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و مواد ۲۰ لغایت ۲۷ همان قانون، این دستورالعمل در پنج فصل، ۱۹ ماده و ۶ تبصره در تاریخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۵ به تأیید شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول : تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱- کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

قانون: منظور قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی می‌باشد.

متعهد پذیرهنویس: هر شخصی که خرید اوراق بهادار پذیرهنویسی نشده را ظرف مهلت مقرر تعهد و تضمین می‌کند.

عامل: نهاد مالی، بانک، بیمه، مؤسسه مالی و اعتباری یا هر شخص حقوقی دیگر که عملیات اجرایی مربوط به پذیرهنویسی اوراق بهادار و جمع‌آوری وجوه را از طرف ناشر به عهده می‌گیرد.

نامه اعلام نواقص: نامه‌ای که طی آن اشکالات و نواقص موجود در بیانیه ثبت و اعلامیه پذیرهنویسی، توسط سازمان به ناشر اعلام می‌گردد.

شخص تابعه: هر واحد تجاری که تحت کنترل واحد تجاری دیگر باشد.

فصل دوم : تعیین معافیت اوراق بهادار از ثبت نزد سازمان

ماده ۲- عرضه عمومی اوراق بهادار در بازار اولیه، منوط به ثبت آن نزد سازمان با رعایت مفاد قانون و این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۳- غیر از موارد مندرج در بندهای ۱ و ۲ ماده ۲۷ قانون، اعلام معافیت یا عدم معافیت اوراق بهادار از ثبت، توسط سازمان انجام می‌پذیرد. در سایر موارد ناشر مکلف است قبل از انتشار هرگونه اوراق بهادار، نسبت به اخذ نظر سازمان اقدام نماید. سازمان موظف است پس از تکمیل مدارک توسط ناشر، نظر مکتوب خود را در خصوص معافیت یا عدم معافیت از ثبت اعلام نماید.

تبصره- در صورتی که تشخیص معافیت یا عدم معافیت اوراق بهادار در دست انتشار از ثبت، نیازمند استعلام از شورا باشد، سازمان موظف است موضوع را از شورا استعلام نموده و پس از اعلام نظر شورا، مراتب را به صورت مکتوب به ناشر اعلام نماید.

ماده ۴- چنانچه عرضه اوراق بهادار مستلزم انتشار اعلامیه پذیرهنویسی باشد، اجازه انتشار این اعلامیه توسط مرجع ثبت شرکت‌ها، پس از اعلام رسمی سازمان مبنی بر معافیت اوراق بهادار در دست انتشار از ثبت نزد سازمان، صادر خواهد شد.

فصل سوم: اسناد و مدارک ثبت نزد سازمان

ماده ۵- برای ثبت درخواست انتشار اوراق بهادار، ناشر موظف است فرم تقاضای ثبت، بیانیه ثبت و حسب مورد طرح اعلامیه پذیرهنویسی اوراق بهادار را به صورت کامل و هم زمان و به همراه رسید واریز حق رسیدگی به سازمان تحویل داده و رسید دریافت نماید.

ماده ۶- بیانیه ثبت موضوع ماده ۵ این دستورالعمل، باید حسب مورد به تشخیص سازمان، مشتمل بر موارد زیر باشد:

۱. نام و شماره ثبت ناشر نزد مرجع ثبت شرکت‌ها،
۲. آدرس مرکز اصلی ناشر، در صورتی که ناشر شعبی داشته یا تأسیس شعبه موردنظر باشد، محل شعب آن
۳. مدت شرکت

۴. موضوع فعالیت اصلی ناشر، نوع و مقدار محصولات تولیدی، درآمد فروش محصولات یا درآمد ارائه خدمات ناشر طی سه دوره مالی اخیر و مشتریان اصلی، یا طرح کسب و کار برای شرکت‌های در شرف تأسیس،